УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

30.11.2021.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
Тематска прогресија у романима Амели Нотомб и њиховим преводима на српски језик
КАНДИДАТА мср Александре Недељковић И МЕНТОРА проф. др Татјане Самарџије

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

- **Датум и орган који је именовао Комисију**

Одлуком бр. 3804/1 од 22.11.2021. Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду, образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације докторанда **мастера Александре Недељковић** под називом ***Тематска прогресија у романима Амели Нотомб и њиховим преводима на српски језик***.

- Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан Комисије запослен:

1. др Милица Винавер, доцент, Романистика, Француска књижевност, 11.07.2018, Филолошки факултет Универзитета у Београду (председница Комисије);

2. др Милош Ковачевић, редовни професор, Савремени српски језик, 01.03.1995, Филолошки факултет Универзитета у Београду;

3. др Оливера Дурбаба, редовни професор, Германистика, 07.12.2016, Филолошки факултет у Београду.

4. др Ивана Вилић, доцент, Романистика, 1.10.2018, Филозофски факултет у Новом Саду.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња у пријави наводи следеће биографске податке: Александра (Бранимир) Недељковић рођена је на Новом Београду 09. марта 1993. Основне академске студије завршила је на Катедри за романистику Филолошког факултета Универзитета у Београду септембра 2016. са просечном оценом 9,43 (смер: Језик, књижевност, култура; модул: француски језик), а потом и 2018. године мастер академске студије са просечном оценом 9,40 (Смер: Језик, књижевност, култура), одбранивши завршни рад под насловом *Транспарентне речи и лажни пријатељи у француским и српским уџбеницима за француски као страни језик – ниво А1/ Les mots transparents et les faux-amis dans les méthodes du FLE des auteurs français et serbes – niveau A1* (ментор: др Јелена Брајовић). Од академске 2017/2018. уписана је на докторске академске студије на Филолошком факултету, смер: Језик, књижевност, култура (модул: Језик). Од 2019. године је стипендиста докторант Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС. Од 2019. до 2020. учествовала је у пројекту „Динамика структура савременог српског језика" (ОI 178014). Учестовала је и на међународном научном скупу *Српски језик, књижевност, уметност* одржаном од 25. до

27. октобра 2020. године на ФИЛУМ-у у Крагујевцу. Исто тако, од почетка академске 2020/2021. до сада ангажована је као демонстратор на Катедри за романистику Филолошког факултета у Београду, где држи вежбе из предмета Савремени француски језик Г1 и Г2, као и Француски као помоћни језик Г-4.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња до тренутка писања овог извештаја није објавила ниједан научни рад.

IV ОЦЕНА КАНДИДАТКИЊИНЕ ПОДОБНОСТИ ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију кандидаткиње Александре Недељковић, Комисија сматра да кандидаткиња испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена **др Татјана Самарџија, ванр. проф.** Филолошког факултета у Београду, Катедра за романистику (ужа научна област: Романистика, предмет: Француски језик; датум избора у звање: 22.12.2020. године).

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Samardžija, Tatjana (2021). Progression thématique linéaire : le cas des relatives narratives. U: Vodanović, Barbara (ur.). *Izričajna pragmatika i analiza diskursa: izazovi primjene = Pragmatique énonciative et l'analyse du discours à l'épreuve de l'application, Zbornik radova sa znanstvenoga skupa Actes/ du colloque Sveučilište u Zadru, 7. – 9. svibnja 2019*. Zadar: Sveučilište u Zadru, 69-97.
2. Васиљевић, Анђела и Татјана Самарџија (2020). Текстуални контектори као елементи прагматичке компетенције у настави француског као страног језика. *Наслеђе*, 47, 147-166.
3. Mladenović, Brigitte и Tatjana Samardžija (2019). *Le Bon mot: prevođenje tekstova sa srpskog na francuski sa gramatičkim objašnjenjima*. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
4. Samardžija, Tatjana (2018). Le rôle du contexte de spécialité dans le figement des participes présents *concernant, considérant* et autres. In: A. Pamies, I. A. Balsas, A. Magdalena (eds.), *Lenguaje figurado y comptencia interlinguística (I): Aspectos teóricos*. Granada: Comares, 115–129.
5. Samardžija, Tatjana (2018). Les adjectifs déverbaux contexte-dépendants en français de spécialité. *Наслеђе*, 40, 225–240.
6. Samardžija-Grek, Tatjana (2016). Les prédications secondes participiales dans *La Vie mode d'emploi. Entre jeu et contrainte : pratiques et expériences oulipiennes : actes du colloque international "Écriture formelle, contrainte, ludique : l'Oulipo et au-delà", 29-31 octobre 2015, Université de Zadar*. Zagreb : Meandar media, 179-194.
7. Samardžija-Grek, Tatjana (2006). Séquence relative narrative et coordination. *Verbum* 28(4), 403-420.

Комисија сматра да др Татјана Самарџија, ванредни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област Романистика, предмет Француски језик.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

ОЦЕНА**:**

1. Формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе *Тематска прогресија у романима Амели Нотомб и њиховим преводима на српски језик* прикладан и да у потпуности приказује суштину предложене теме истраживања.

2. Предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Предмет научног истраживања у овој тези јесте упоредна анализа врста тематске прогресије у неким романима познате белгијске списатељице Амели Нотомб (Amélie Nothomb, 1967-), као и у њиховом српском преводу. Истраживање обједињује лингвистичке и књижевне аспекте. Оно задире у низ језичких дисциплина – синтаксу, прагматику и семантику, лингвистику текста, а нарочито традуктологију.

Основни теоријски оквир у ком кандидаткиња развија своје истраживање јесу радови Прашке школе о информативној организацији реченице, а посебно радови Ф. Данеша о типовима тематске прогресије као и, касније, Функционална реченична перспектива Ј. Фирбаса. Фирбас истиче да су јединице у исказу организоване од оне са мањим степеном комуникативног динамизма до оне са највећим степеном комуникативног динамизма, замењујући тако класичну дихотомију тема/рема континуумом. С друге стране, Данеш полази од правила понављања и прогресије да би превазишао ниво исказа и истражио надреченичну комуникативну структуру. Кандидаткиња усваја не само Данешова три типа тематске прогресије (једнотематска, линеарна и подтематска), већ и накнадно утврђен тип, прогресију са рашчлањеном ремом. Најзначајније и најбројније радове о типовима прогресије дао је ипак француски лингвиста Б. Комбет, на чије радове се кандидаткиња понајвише ослања.

Како Комбет, тако и низ других истраживача, износе недовољно испитану хипотезу по којој постоји корелација између типа текста и типа тематске прогресије. Стога се не може заобићи теоријски допринос Ж.-М. Адама, чију типологију текстуалних деоница кандидаткиња узима у обзир у формулацији садржаја и циља свог истраживања у намери да изучи природу тематске прогресије у романима Амели Нотомб, који сједињују различите типове текстуалних деоница, нарочито наративних и дијалошких. При томе кандидаткиња не заборавља Комбетову примедбу да на тип прогресије не утиче првенствено тип текста, већ много више пишчева комуникативна намера.

Обим корпуса који је кандидаткиња издвојила за своје емпиријско истраживање сасвим је довољан да се утврди не само присуство, учесталост и комбиновање врста тематске прогресије у поменутим романима, већ и – што је највећа вредност предложеног истраживања – начин на који се тематска прогресија преводи, у овом случају на српски.

Наиме, однос између тематске прогресије у полазном тексту и оне у преводу специфичан је у том смислу што преводилац готово никад није свестан тог нивоа превођења, и не узима у обзир тематску прогресију, другим речима међуреченичне тематске везе у полазном и преводном тексту. Преводилац преводи речи, изразе и реченице, али веома ретко узима у обзир парове или низове реченица као преводне целине, а у намери да сачува редослед јединица у полазном тексту. Управо је у овоме изузетност теме и циља истраживања који кандидаткиња предлаже за своју дисертацију: овако конципирано истраживање, изузетно ретке природе, а засновано на још увек недовољно широким и дубоким истраживањима кад је реч о књижевним делима, предлаже емпиријско истраживање тематске прогресије у преводу у поређењу са полазним текстом.

Ово истраживање може нас приближити и одговору на питање да ли тематска прогресија, као формални феномен, има своје значење на нивоу текста. Уколико није тако, поставља се питање да ли је у превођењу уопште битно обратити пажњу на тај ниво текстуалне анализе. Због тога, као што и кандидаткиња наводи у својој пријави теме, неки аутори и подвлаче да је еквиваленција између оригинала и превода на овом нивоу секундарна у односу на очување значењске еквиваленције реченица и мањих јединица. У најмању руку, тематска прогресија би могла представљати неку врсту воденог жига аутора, који се обичним читањем и превођењем не детектује, али очигледно представља дискретно обележје његовог стила. Све су то аспекти тематике коју кандидаткиња жели да истражи, и ми је у томе подржавамо, уверени у научни значај питања која поставља и одговора до којих тежи да дође.

Комисија закључује да се предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем уклапа у области дисертације.

1. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила библиографију од 92 библиографске јединице релевантне за истраживање. У наставку доносимо њихов списак.

Студије

1. Adam, Jean-Michel (1990). *Éléments de linguistique textuelle*. Bruxelles: Mardaga.
2. Adam, Jean-Michel (1992). *Les textes : types et prototypes*. Paris : Nathan.
3. Badurina, Lada (2008). *Izmedu redaka. Studije o tekstu i diskursu*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
4. Burlaga, Christine Marie (2004). *A contrastive approach to the thematic analysis of text and genre: An examination of lead news articles in Le Monde, Al-Ittihad, and The New York Times*. Theses Digitization Project. https://scholarworks.lib.csusb.edu/etd-project/2578
5. Combettes, Bernard (1983). *Pour une grammaire textuelle : la progression thématique*. Bruxelles : De Boeck-Duculot.
6. Combettes, Bernard (1998). *Les constructions détachées en français*. Paris : Ophrys.
7. Daneš, František (1974). *Functional Sentence Perspective and the Organization of the Text*. In : Daneš,František (ed.), *Papers on Functional Sentence Perspective*. Prague/La Haye : Academia/Mouton, p. 100-128.
8. De Beaugrande, Robert-Alain i Dressler, Wolfgang Urlich (2010). *Uvod u lingvistiku teksta* (prevela Nikolina Palašić). Zagreb: Disput.

9. Firbas, Jan (1992). *Functional sentence perspective in written and spoken communication*, Cambridge : Cambridge University Press.

10. Garde Tamine, Joëlle (2013). *L'ordre des mots*. Paris : Armand Colin.

11. Glovacki-Bernardi, Zrinjka (ur.) (2001). *Uvod u lingvistiku*. Zagreb: Školska knjiga.

12. Glovacki-Bernardi, Zrinjka (2004). *O tekstu*. Zagreb: Školska knjiga.

13. Grevisse, Maurice et Goosse, André (2008). *Le Bon Usage* (14e édition). Paris : De Boeck. Duculot.

14. Halliday, Michael (1994). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.

15. Halupka-Rešetar, Sabina (2011). *Rečenični fokus u srpskom i engleskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet.

16. Hatim, Basil & Mason, Ian (1990). *Discourse and the Translator*. London: Longman.

17. Ivić, Milka (2001). *Pravci u lingvistici I-II* (deveto izdanje, dopunjeno poglavljem „Lingvistika u devedesetim godinama"). Beograd: Čigoja štampa.

18. Jovanović, Ana A. (2015). *Osnovi teorije prevođenja sa kritičkim poređenjem prevoda*. Beograd: Factum izdavaštvo.

19. Le Bidois, Georges et Le Bidois, Robert (1968). *Syntaxe du français moderne. Ses fondements historiques et psychologiques*. Tome II. Paris : Éditions Auguste Picard.

20. Mišić Ilić, Biljana (2004). *Diskursne funkcije reda reči u engleskom jeziku*. Niš: Filozofski fakultet: Prosveta.

21. Riegel, Martin, Pellat, Jean-Christophe, et Rioul, René (2016). *Grammaire méthodique du français*. Paris: Presses universitaires de France.

22. Silić, Josip (1984). *Od rečenice do teksta. Teorijsko-metodološke pretpostavke nadrečeničnog jedinstv*a. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber.

23. Tincheva, Nelly (2012). *Enter Text Linguistics*. Sofia: Direct Services Publ.

24. Wilmet, Marc (2010). *Grammaire critique du français* (5e édition). Bruxelles : De Boeck. Duculot.

25. Ивић, Милка (ур.) (2005). *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ.

26. Поповић, Љубомир (2004). *Ред речи у реченици*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

27. Поповић, Љубомир (2019). *Комуникативно-граматичка анализа реченице. Морфолошка анализа: основни појмови*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

28. Станојчић, Живојин С. (2010). *Граматика српског књижевног језика*. Београд: Креативни центар.

29. Стевановић, Михаило (1991). *Савремени српскохрватски језик : (граматички системи и књижевнојезичка норма). II, Синтакса*. Београд: Научна књига.

Чланци

1. Achard-Bayle, Guy (2006). Connexité(s), Cadrages co(n)textuels, Porté(s). *Corela* [En ligne], HS-5. http://journals.openedition.org/corela/1441

2. Achard-Bayle, Guy (2010). Du Cercle linguistique de Prague à une linguistique de texte 'à la française'. Annonce des journées sur la Perspective fonctionnelle de la phrase Metz-Nancy 2012 & Plaidoyer pour une géopolitique des sciences. *L'Analisi linguistica e litteraria*, XVIII, 2, 431-436.

3. Achard-Bayle, Guy et Pešek, Ondřej (2020). Modèles d'organisation thématique des paragraphes et entre les paragraphes, à l'épreuve de la Rectorique de Cyceron. *Discours* [En ligne], 26. http://journals.openedition.org/discours/10794

4. Adam, Jean-Michel (2016). Pratiques, la linguistique textuelle et l'analyse de discours, dans le contexte des années 70. *Pratiques : linguistique, littérature, didactique*, 169/170, 1-18.

5. Badurina, Lada (2016). Jezikoslovni pristupi tekstu. *Croatica: Časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu*, 40, 49-61.

6. Carter-Thomas, Shirley (1999a). L'organisation thématique et ses conséquences sur la clarté d'un texte. In : Pierre Parlebas (ed.). *Le Corps et le Language : parcours accidentés : actes de la [3e] Journée de l'École doctorale Éducation, langage et société, novembre 1999, Université Paris V-René Descartes*, Paris : L'Harmattan, 121-137.

7. Carter-Thomas, Shirley (1999b). Thematic networks and text types. Varia, 23-26, 139-147.

8. Celle, Agnès et Baumer, Emmanuel (2013). Adverbiaux cadratifs et expressions référentielles dans les articles journalistiques : étude comparée français – anglais. *E-rea* [En ligne], 11(1). http://journals.openedition.org/erea/3450

9. Charolles, Michel (1976). Grammaire du texte, théorie du discours, narrativité. *Pratiques : linguistique, littérature, didactique*, 11/12, 113-154.

10. Charolles, Michel (1978). Introduction aux problèmes de la cohérence des textes. *Langue française*, 38, 7-41.

11. Charolles, Michel (1988). Les plans d'organisation textuelle. Périodes, chaînes, portées et sequences. *Pratiques : linguistique, littérature, didactique*, 57, 3-13.

12. Charolles, Michel et Prévost, Sophie (2003). Présentation. Adverbiaux et topiques. *Travaux de linguistique*, 47(2), 7-9.

13. Charolles, Michel et Vigier, Denis (2005). Les adverbiaux en position préverbale : portée cadrative et organisation des discours. *Langue française*, 148(4), 9-30.

14. Charolles, Michel et Péry-Woodley, Marie-Paule (2005). Introduction. *Langue française*, 148(4), 3-8.

15. Charolles Michel (2009). Les cadres de discours et leurs frontières. In : Delomier, D. & Morel, M.-A. (eds.), *Frontières : du linguistique au sémiotique*. Limoges : Lambert-Lucas, 143-162.

16. Charolles, Michel (2011). Cohérence et cohesion du discours. In: Hölker, K. & Marello, C. (eds.), *Dimensionen der Analyse Texten und Diskursivent – Dimensioni dell'analisi di testi e discoursi*, 153-173.

17. Chesterman, Andrew (1998). Description, Explanation, Predicition: A Response to Gideon Toury and Theo Hermans. *Current Issues in Language and Society*, 5: 1-2, 91-98.

18. Chiss, Jean-Louis et David, Jacques (2011). Linguistique textuelle et didactique du français. *Le français aujourd'hui*, 5, 155-166.

19. Combettes, Bernard (1978). Thématisation et progression thématique dans les récits d'enfants. *Langue française*, 38, 74-86.

20. Combettes, Bernard (1986). Introduction et reprise des éléments d'un texte. *Pratiques : linguistique, littérature, didactique*, 49, 69-84.

21. Combettes, Bernard (1991). Hiérarchie et dépendance au niveau « informationnel » : la perspective fonctionnelle de la phrase. *L'information grammaticale*, 50, 48-51.

22. Combettes, Bernard (1993). Grammaire de phrase, grammaire de texte : le cas des progressions thématiques. *Pratiques : linguistique, littérature, didactique*, 77, 43-57.

23. Combettes, Bernard (1996). Facteurs textuels et facteurs sémantiques dans la problématique de l'ordre des mots : le cas des constructions détachées. *Langue française*, 111, 83-96.

24. Combettes, Bernard (1999). Thématisation et topicalisation, leur rôle respectif dans l'évolution du français. In : Guimier, Claude (ed.), *La thématisation dans les langues*, Bern, Lang, 231–245.

25. Combettes, Bernard (2005). Les constructions détachées comme cadre de discours. *Langue française*, 148(4), 31-44.

26. Combettes, Bernard (2006a). Du niveau textuel au niveau énonciatif dans la grammaticalisation : le rôle du contexte. *Langue française* 149, 48–60.

27. Combettes, Bernard (2006b). L'analyse thème / rhème dans une perspective diachronique. *Linx*, 55, 75-90.

28. Dejica, Daniel (2004). On Discourse Structure in Translation: the Concepts of Theme and Rheme. *Romanian Journal of English Studies*, 1, 47-56.

29. Dejica, Daniel (2009). Identifying and Analysing Theme-Rheme Relations for Discourse Production and Translation. *Romanian Journal of English Studies*, 6, 128-136.

30. Downing, Angela (2001). Thematic Progression as a Functional Resource in Analysing Texts. *Círculo de lingüística aplicada a la comunicación*, 5, 1-16.

31. Dubois, Betty Lou (1987). A reformulation of thematic progression typology. *Text - Interdisciplinary Journal for the Study of Discourse*, 7(2), 89-116.

32. Firbas, Jan (1986). On the dynamics of written communication in the light of the theory of functional sentence perspective. In: Cooper, Charles R. & Greenbaum, Sidney (eds.), *Studying writing: Linguistic approaches*, 40–71.

33. Fuchs, Catherine et Fournier, Nathalie (2003). Du role cadratif des complements localisants initiaux selon la position du sujet nominal. *Travaux de linguistique*, 47(2), 79-109.

34. Galmiche, Michel (1992). Au carrefour des malentendus : le thème. *L'Information grammaticale*, 54, 3-10.

35. Hajičovà, Eva & Sgall, Petr (1982). Functional Sentence Perspective in the Slavonic languages and in English. *Južnoslovenski filolog*, 38, 19-34.

36. Halupka-Rešetar, Sabina (2009). Red reči u službi izražavanja informacionog fokusa u srpskom jeziku. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, 52(2), 169-186.

37. Hoskovec, Tomaš (2012). La perspective fonctionnelle de la phrase dans une perspective historico-philologique du foyer pragois de structuralisme fonctionnel. *Écho des études romanes*, 8(1), 7-25.

38. House, Juliane (2001). Translation Quality Assessment: Linguistic Description Versus Social Evaluation. *Meta*, 46(2), 243-257.

39. Kitić, Slobodanka (2002). On function of word order in English and Serbian. *Facta Universitatis*, 9(2), 303-312.

40. Kizil, Marina & Kushch, Elina (2019). Thematic progression and its types in English Literary and Legislative Texts. *Advanced Education*, 6(12), 181-187.

41. Kopple, William J. Vande (1991). Themes, Thematic Progressions, and Some Implications for Understanding Discourse. *Written Communication*, 8(3), 311-347.

42. Korzen, Hanne et Nølke, Henning (1996). Présentation. La linéarité dans la langue : du phonème au texte. *Langue française*, 111, 3-9.

43. Laporte, Myriam (2003). Des moyens pour la progression du texte. *Québec français*, 128, 58-61.

44. Lhafi, Sandra (2016). Thème/propos et la progression thématique. In : Albrecht, Jörn et Métrich, René (éds.). *Manuel de traductologie*. Berlin : De Gruyter, 491-502.

45. Li-ping, Jia (2008). Coherence Through Theme Equivalence: With Reference to Text Translation. *Sino-US English Teaching*, 5(9), 30-33.

46. Liu, Lijin & Tucker, Gordon (2015). Thematic choice and progression in English and Chinese radio news texts: a systemic functional analysis. *Text & Talk*, 35(4), 481-504.

47. Muller, Claude (2008). Réflexions sur l'ordre des mots en français (les constituants majeurs de l'énoncé). In : Durand, J., Habert, B., Laks, B. (éds.). *Congrès Mondial de Linguistique Française*, Paris : Institut de Linguistique Française, 2675-2688.

48. Neveu, Franck (1995). Progression et ruptures thématiques : Aspects de la technique descriptive dans *La Condition humaine*. *L'information grammaticale*, 67, 35-38.

49. Neyret, Robert (1992). Lecture d'énoncés et progression thématique. *Grand N*, 50, 89-102.

50. Porhiel, Sylvie (2005). Les marqueurs de thématisation : des thèmes phrastiques et textuels. *Travaux de linguistique*, 51(2), 55-84.

51. Prévost, Sophie (2003). Les compléments spatiaux : du topique au focus en passant par les cadres. *Travaux de linguistique*, 47(2), 51-77.

52. Rørvik, Sylvi (2003). Thematic Progression in Translation from English into Norwegian. *Nordic Journal of English Studies*, 2(2), 245–264.

53. Rosa, Rusdi Noor (2018). Thematic Progression Shifts in the Translation of Student translators. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 276, 241-247.

54. Samardžija, Tatjana (2018). Le rôle du contexte de spécialité dans le figement des participes présents concernant, considérant et autres. In: Pamies, Antonio, Balsas, Isabel M., Magdalena, Alexandra (éds.), *Lenguaje figurado y competencia interlingüistica (I). Aspectos teóricos*, Granada : Interlingua Comares, 115-129.

55. Samardžija, Tatjana (2021). Progression thématique linéaire : le cas des relatives narratives. U: Vodanović, Barbara (ur.), *Izričajna pragmatika i analiza diskursa: izazovi primjene=Pragmatique énonciative et l'analyse du discours à l'épreuve de l'application, Zbornik radova sa znanstvenoga skupa Actes du colloque Sveučilište u Zadru, 7. – 9. svibnja 2019*, Zadar: Sveučilište u Zadru, 69-97.

56. Schlamberger Brezar, Mojca (2018). Ordre des mots en français et en slovène : entre la position grammaticale fixe et structure informationnelle. In : Schlamberger Brezar, M., Limon, D. & Gruntar Jermol, A. (eds.), *Contrastive Analysis in Discourse Studies and Translation*, 132-149.

57. Skutta, Franciska (2012). Perspective fonctionnelle et types de textes. Les variantes de la construction textuelle dans Exercices de style de Raymond Queneau, *Écho des études romanes*, 8(1), 229-239.

58. Slakta, Denis (1975). L'ordre du texte. *Études de linguistique appliquée*, 19, 30-42.

59. Stanković, Selena i Živković, Nataša (2020). L'apposition nominale détachée et ses équivalents serbes : l'exemple du roman Le lys dans la vallée. *Philologia mediana*, 12, 295-321.

60. Wang, Fang (2014). The Application of Thematic Theory in Translation. *Theory and Practice in Language Studies*, 4(4), 778-785.

61. Xu, Jun (2018). A Study on Semantic Coherence in Discourse Translation from the Perspective of Thematic Progression Patterns. *Journal of Literature and Art Studies*, 8(6), 892-896.

62. Ђеклић, Нина С. (2016). Информативна наглашеност синтаксичких чланова у иницијалној и финалној реченичној позицији. *Српски језик : студије српске и словенске*. Серија 1, 20, 649-667.

63. Ивић, Милка (1976). Проблеми перспективизације у синтакси. *Јужнословенски филолог: повремени спис за словенску филологију и лингвистику*, 32, 29-46.

Корпус

1. Nothomb, Amélie (1993). *Le sabotage amoureux*. Paris : Albin Michel.
2. Notomb, Ameli (2004). *Ljubavna sabotaža*. Beograd: Paideia.
3. Nothomb, Amélie (1999). *Stupeur et tremblements*. Paris : Albin Michel.
4. Notomb, Ameli (2014). *Strah i trepet*. Beograd: Paideia.
5. Nothomb, Amélie (2005). *Acide sulfurique*. Paris : Albin Michel.
6. Notomb, Ameli (2007). *Sumporna kiselina*. Beograd: Paideia.
7. Nothomb, Amélie (2008). *Le fait du prince*. Paris : Albin Michel.
8. Notomb, Ameli (2011). *Kraljevska privilegija*. Beograd: Paideia.
9. Nothomb, Amélie (2017). *Frappe-toi le cœur*. Paris : Albin Michel.
10. Notomb, Ameli (2019). *Udri to srce*. Beograd: Čarobna knjiga.
11. Nothomb, Amélie (2018). *Les Prénoms épicènes*. Paris : Albin Michel.
12. Notomb, Ameli (2020). *Dvopolna imena*. Beograd: Čarobna knjiga.

Циљеви истраживања

Овако замишљено научно истраживање треба да:

1. Пружи критички приказ радова из лингвистике текста и традуктологије на француском, српском и енглеском језику (концепти теме, реме, функционалне реченичне перспективе, тематске прогресије);
2. Представи комплексност комуникативне структуре књижевноуметничког текста кроз анализу типова тематске прогресије и начина њиховог комбиновања у романима Амели Нотомб;
3. Покаже како се типови тематске прогресије репродукују или не у процесу превођења са француског на српски језик;
4. Испита меру одступања у превођењу синтаксичких структура;
5. Утврди одступања од оригиналних типова тематске прогресије у преводу и чиниоце који су довели до њих;
6. Покаже се превођење одвија на реченичном и надреченичном нивоу динамичке организације информативних јединица.

Хипотезе

1. С обзиром на сложеност књижевног текста, где се различито комбинују наративне, дескриптивне, дијалошке и експликативне секвенце, може се претпоставити да књижевни текст готово подједнако користи једнотематску и линеарну, а нешто мање подтематску прогресију и прогресију са рашчлањеном ремом. (Skutta 2012; Kizil & Kushch 2019).
2. Анализом тематске прогресије у књижевном тексту лакше можемо утврдити стил писца и скривена значења текста.
3. У преводима романа Амели Нотомб на српски, највеће синтаксичке промене подразумеваће распоред реда речи, што ће нужно изазвати промене оригиналних типова текстуалне прогресије.

4. Приликом превода сваког књижевног текста, преводилац у свакој фази рада разликује инваријантне и варијантне елементе, што значи да ће преферирати очување оригиналне тематске структуре или синтаксичку природност преводног текста.

Очекивани резултати истраживања

Овако замишљено истраживање изнедрило би драгоцену синтезу најутицајнијих теорија и приступа у проучавању феномена текстуалне прогресије у литератури на француском и код нас.

Осим тога, текстуална анализа романа А. Нотомб довела би до потпунијег сагледавања стила ове списатељице, који подразумева и кориштење типова тематске прогресије.

Контрастивна анализа модела текстуалне прогресије у делима А. Нотомб и у одговарајућим преводима донеће сигуран помак у традуктологији, и то у смислу указивања на један нови ниво превођења, који подразумева додатну доследност или недоследност стилу преведеног аутора, зависно од веће или мање фокусираности преводиоца на прилагођавање синтаксичким захтевима циљног језика.

План рада и методе истраживања

Рад треба да садржи увод, централни део са потпоглављима, закључак, литературу и попис анализираног корпуса.

Уводни део представиће предмет истраживања, његове главне циљеве, полазне хипотезе, методологију рада, очекиване резултате и очекивани научни допринос.

Прва два поглавља централног дела рада била би посвећена критичкој анализи релевантне литературе, односно разматрању основних појмова информативне структуре реченице, а то су тема и рема. Кандидаткиња намерава да разматра поменуте појмове из угла Функционалне реченичне перспективе, фокусирајући се на ставове Матезијуса, Данеша и Фирбаса о тематској организацији реченице и текста. Овде ће дати и преглед радова на нашим просторима о овој теми.

Посебно поглавље теоријског дела било би посвећено концепту и типовима тематске прогресије, са нагласком на њеним проучавањима на пољу француског књижевног текста и у традуктолошким студијама.

Четврто поглавље било би посвећено представљању анализираног корпуса и методологије његове анализе. Као извор материјала за истраживање комбинација типова текстуалне прогресије у књижевном француском тексту послужиће шест романа најпознатије и награђиване белгијске књижевнице Амели Нотомб (укупно 1000 страница текста):

Nothomb, Amélie (1993). *Le sabotage amoureux*. Paris : Albin Michel.
Nothomb, Amélie (1999). *Stupeur et tremblements*. Paris : Albin Michel.
Nothomb, Amélie (2005). *Acide sulfurique*. Paris : Albin Michel.
Nothomb, Amélie (2008*). Le fait du prince*. Paris : Albin Michel.
Nothomb, Amélie (2017). *Frappe-toi le cœur*. Paris : Albin Michel.
Nothomb, Amélie (2018). *Les Prénoms épicènes*. Paris : Albin Michel.

Кандидаткиња ће применити дескриптивну методу и квалитативну анализу корпуса, у циљу откривања доминантних типова тематске прогресије у овим романима, а тиме и додатних обележја стила ауторке. Прецизније речено, кандидаткиња намерава да текст анализира делећи га на параграфе, а параграфе на просте реченице. Потом ће између сваке две просте реченице трагати за типом прогресије који их повезује, приписујући постепено сваку од ових инстанци четирима традиционалним типовима прогресије: једнотематској, подтематској, линеарној и прогресији са рашчлањеном ремом, како би утврдила који типови су доминантни, а који мање заступљени. Следећи задатак био би да се утврди са којом намером се користи одређени тип прогресије, као и да ли се линеарна прогресија везује углавном за дескрипцију и дијалоге, једнотематска за приповедање, а подтематска прогресија у експликативним секвенцама текста, или их ауторка користи произвољно, зависно од комуникативне намере – што је уједно један од главних праваца целокупног истраживања.

Потом ће кандидаткиња представити корпус српских превода анализираних романа:

Notomb, Ameli (2004). *Ljubavna sabotaža*. Beograd: Paideia.
Notomb, Ameli (2014). *Strah i trepet*. Beograd: Paideia.
Notomb, Ameli (2007). *Sumporna kiselina*. Beograd: Paideia.
Notomb, Ameli (2011). *Kraljevska privilegija*. Beograd: Paideia.
Notomb, Ameli (2019). *Udri to srce*. Beograd: Čarobna knjiga.
Notomb, Ameli (2020). *Dvopolna imena*. Beograd: Čarobna knjiga.

У овом делу би се извршила упоредна анализа типова текстуалне прогресије у сваком роману и у његовом српском преводу како би се утврдило колико преводилац поштује оригиналне типове прогресије. Тиме би фокус био на одступањима од оригинала и утврђивању фактора који су до тога довели. Промене на нивоу тематске структуре могу се најбоље видети на синтаксичком плану. Управо су ове промене у фокусу ове компаративне анализе. Циљ кандидаткиње је да утврди степен и природу различитости између оригинала и превода, са посебним нагласком на код структуре и феномене као што су активно-пасивне трансформације, фактитивне конструкције са глаголима *faire/laisser* + инфинитив, емфаза (фр. *clivage*), тзв. оквири (фр. *cadratifs*), и неличне глаголске конструкције – герунд, инфинитив, партиципи.

Пето поглавље ће изнети резултате добијене путем анализе изворника, а потом и компаративне анализе изворника и превода.

У шестом поглављу развиће се дискусија о добијеним резултатима, у циљу досезања одговора на следећа питања: када и с којом намером, ако она постоји, А. Нотомб користи одређене типове прогресије? Да ли корпус на ком се темељи ово истраживање може да потврди тачност Комбетовог разумевања везе између жанра текста и типова прогресије? Да ли су исправне тврдње других лингвиста да књижевни текст тежи једнотематској и линеарној прогресији, док су остале прогресије споредне? Потом, у којој мери преводиоци уопште поштују оригиналну информативну структуру текста, да ли у преводима прибегавају калкирању граматичких структура науштрб „домаћих“ синтаксичких структура или не? Ово су питања на која кндидаткиња жели да одговори анализом конкретних примера.

У седмом, закључном поглављу кандидаткиња ће изнети синтезу добијених резултата, разматрајући отворена питања и дајући предлоге за будућа истраживања на овом пољу.

За закључком следе списак литературе и извори корпуса.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња **мср Александра Недељковић** подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области **Романистика**, предмет **Француски језик (лингвистика текста; семантика; прагматика; традуктологија).**

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је **др Татјана Самарџија, ванредни професор**, подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивну оцену о подобности кандидаткиње **мастера Александре Недељковић** и предложене теме докторске дисертације

Тематска прогресија у романима Амели Нотомб и њиховим преводима на српски језик

а да се за ментора именује **др Татјана Самарџија, ванредни професор на Катедри за романистику** Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. др Милица Винавер, доцент
   (председница Комисије)

2. др Милош Ковачевић, редовни професор

3. др Оливера Дурбаба, редовни професор

4. др Ивана Вилић, доцент